

Utredningen Utveckla lärar- och förskolläroarutbildningarna

Stockholm 3 december 2024



Varför tillsattes utredningen?

- Stora utmaningar i svensk skola
- Lågt söktryck till lärar- och förskollärarytbildningarna
- Utbildningarna präglas av stora avhopp
- Lärarstudenterna behöver förberedas bättre för den kommande yrkesutövningen

Lärare behöver få bättre förutsättningar

Några av regeringens åtgärder:

- Reglering av undervisningstiden och tiden för planeringen och uppföljning.
- Minskad administration.
- Reglering av barngruppernas storlek och personaltäthet.
- Fortbildning i grundläggande läs-, skriv- och matematikinlärning

Ämneskunskaper och lärarskicklighet – en reformerad lärarutbildning

SOU 2024:81

Särskild utredare: Peter Honeth



Bättre förberedda och mer motiverade studenter

- Betyg C i svenska för grundläro- och ämnesläroarbldning
- Betyg D i svenska för förskolläroarbldning
- Nybörjare minskar med 35 – 40 % - 27 % för gymnasiet
- Avhopp minskar från 40 – 50 % till 25 – 40%
- För förskolläroare minskar nybörjare med 27 % och avhopp från 33 till 27 %
- Genomförs ht 2027

Konsekvenser av ökade krav

- Rätt tillfälle – stora minskningar av elevantal framåt
- Ger ökad status och större intresse på sikt
- Behörighetskomplettering begränsar minskningen
- Ges av lärosäten. Komvux utreds av UHR
- Alternativa lärarutbildningar behöver öka.
- Skolverket och UHR uppdrag att stimulera intresse för att bli lärare

Resurser för kvalitetsförstärkning

- Resurser frigörs genom färre studenter; Kvar i lärosätenas anslag.
- Ämnen och ämnesdidaktik får kraftigt höjd ersättning.
Finansieras av frigjorda resurser
- Hum/Sam för lärare höjs med totalt 28 000/student (44 %)
- N/T för lärare höjs med 12 000/student (10 %)
- Frigjorda resurser används för behörighetsutbildning och alternativa utbildningar

Ökat behov av samverkan

- Lärosätena ska gemensamt planera utbud och dimensionering för utbildning i hela landet
- Ingår att komma överens om ansvar för små ämnen
- 20 mnkr/år avsätts för stöd till små ämnen
- 30 mnkr/år avsätts för stöd till samverkan mellan lärosäten och samverkan med kommuner om lärcentrum.
- Aktiva lärare från skolan behöver användas i lärarutbildning

Utveckla innehållet i lärarutbildningarna

- Lärarutbildningar ska bli mer skolnära. De mest teoretiskt abstrakta delarna tas bort
- Mer tid för ämnen och ämnesdidaktik: ökas med 15 hp
- Utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK) minskas med 15 hp: Läroplansteori och övergripande pedagogiska teorier
- Evidensbaserade undervisningsmetoder och kognitiv inlärning betonas

Ökat fokus på kognitionsvetenskap

- Kognitionsvetenskap ska tydligare ingå i examensmålen.
- Kognitiv utveckling och inläring och hjärnans funktioner ska ingå i UVK och i ämnesdidaktik.
- Satsning på fortbildning i kognitionsvetenskap. 100 -150 lärarutbildare fortbildas under treårsperiod
- Ökad roll för kognitionsvetenskap ska utvärderas av UKÄ.



Ökat fokus på läs- och skrivinlärning

- Läs- och skrivinlärning ska baseras på evidensbaserad forskning
- I examensmål för förskollärare ska ingå utveckling av fonologisk medvetenhet
- Läsinlärning ska baseras på strukturerad ljudmetod (phonics)
- Tidiga systematiska insatser för elever med lässvårigheter
- Mer tid för F-3 och 4-6 lärare i svenska med tyngdpunkt på läs- och skriv. Minst 37,5 hp mot idag 30

Uppdaterade examensmål

- Examensmål ska avse kunskaper och färdigheter som är nödvändiga för lärare och avse kärnan i lärarrollen
- Nya mål om kognitionsvetenskap, läs- och skrivinlärning och evidensbaserade undervisningsmetoder
- Lärarens ledarroll och konflikthantering stärks
- Färre examensmål: ämneslärare gymnasium från 26 till 19. F-3 lärare från 28 till 23



Konsekvenser av ökade krav II

Förskola: nybörjare	Från 2 600	Till 1 900
Kvarvaro	1 750	1 400
F – 3: nybörjare	1 750	1 100
Kvarvaro	1 050	800
4 – 6: nybörjare	1 250	800
Kvarvaro	800	600
7- 9: Antal nybörjare	850	500
Kvarvaro	400	250
Gymnasium: nybörjare	3 000	2 300
Kvarvaro	1 500	1 300

